

Vergadering	Algemeen Bestuur veiligheidsregio Noord-Holland Noord
Datum	6 december 2019
Onderwerp	Bestuurlijke uitgangspunten Brandweer 360
Agendapunt	
Bijlage nr	
Auteur	Rein Hulst
Voorstel	Instemmen met de bestuurlijke uitgangspunten en opdracht geven tot de uitwerking van scenario 1, het doen van een haalbaarheidsstudie naar de Risk Factory NHN en het opstellen en uitvoeren van een communicatieplan. De resultaten presenteren op de bestuurlijke 2-daagse 2020.

Betrokken vakgebieden en organisatieonderdelen

	Afgestemd op:	Afgestemd met:		Afgestemd op:	Afgestemd met:
Inkoop en CLM			Brandweer		
Financiën			Bedrijfsvoering		
HRM			Ambulancezorg		
Huisvesting en logistiek			R&CB		
ICT			GHOR		
Kwaliteit en Informatie			Veiligheidshuis		
Juridisch/bestuurlijk			OR/GO		
Communicatie			DIV		
Controller					

Besluit

Conform voorstel:	Ja – vervolg:	Nee – vervolg:
	Besluit bekend maken door:	Aangepast voorstel agenderen in:
	Besluit archiveren:	Voorstel terugtrekken

Kern en beoogd effect

Tijdens de bestuurlijke 2-daagsen 2018 en 2019 op Texel is het thema Brandweer 360 uitgebreid besproken. In 2018 richtte de behandeling zich op het herkennen van de problematiek en de start van een viertal experimenten. In mei 2019 heeft u als bestuur een update gekregen over het resultaat

van de experimenten en heeft u middels het “spelen” van de BRW360 game gezamenlijk richting gegeven aan de herijking van de bestuurlijke kaders voor de brandweerorganisatie. In dit voorstel worden deze kaders nader toegelicht en wordt u voorgesteld hiermee in te stemmen zodat vervolg gegeven kan worden aan de verdere uitwerking van het Brandweezorgplan en een haalbaarheidsstudie naar een Risk Factory Noord-Holland Noord. Tijdens de 2-daagse op 14 en 15 mei 2020 zal de nadere uitwerking ter bespreking en consultatie aan u worden gepresenteerd. Voor de communicatie wordt een plan opgesteld voor medewerkers, gemeenteraden en bestuurders en afhankelijk van de fasering en project ook voor keten- en samenwerkingspartners, bevolking, recreanten, ondernemers en bezoekers.

Dit voorstel is behandeld in de vergadering van de bestuurlijke adviescommissie basisvoorzieningen en fysieke veiligheid op 17 oktober 2019 en wordt u ter vaststelling aangeboden.

Motivering

De aanleiding voor de start van het programma Brandweer 360 is:

- De vergrijzing van de medewerkers en de sterke daling in het aantal repressief inzetbare vrijwilligers en beroepsmedewerkers; Onvoldoende wervingsresultaat;
- Daadwerkelijke paraatheidsproblemen op steeds meer posten;
- De veranderende risico's (energietransitie, cybercrime), doelgroepen en vergrijzende maatschappij;
- De focus op cijfers en dekkingpercentages;
- Het gevoel van vastlopen in het huidige bedrijfsmodel, bureaucratie en onmacht tot het organiseren van hetgeen dat nodig is.

De bestuurlijke richting die is meegegeven, is meer inzet op de voorkant van de vlinderdas (het voorkomen van) en het anders (gedifferentieerd) inrichten van de achterkant (incidentbestrijding).

Hierbij heeft u na het spelen van de game tijdens de 2-daagse 2019 de volgende kaders en opdrachten benoemd:

- Aandacht voor medewerkers in verandering;
- Risicogerichte en flexibele aanpak cf vlinderdasmodel, waarbij de focus ligt op de voorkant (het voorkomen van, links gaat voor!). Repressieve zorg wordt gedifferentieerd ingevuld;
- Hanteer de wettelijke maximale opkomsttijd van 18 minuten;
- Samen met burgers en ondernemers aan zet;
- Budgettair neutraal, binnen huidige begroting;

- Regionaal en gezamenlijk aanpakken;
- Start in ieder geval met uitwerken scenario 1, waarbij bovenstaande kaders (inclusief focus op de voorkant) leidend zijn.

Brandweezorg is meer dan opkomsttijden en brandweerauto's. We willen een organisatie die informatie gestuurd, proactief en flexibel in samenwerking met een groot scala aan partners acteert op de wisselende fysieke veiligheidsrisico's in de maatschappij. Dit aantoonbaar efficiënt, effectief, innovatief en slagvaardig met een groot aanpassingsvermogen. In eerste instantie richten we ons hierbij op Veilig Leven en Incidentbestrijding.

Aandacht voor medewerkers in verandering

De transitie van de repressieve kant van de vlinderdas naar de preventieve kant vraagt een andere inzet en andere competenties van ons personeel. Betrokkenheid bij de planvorming en begeleiding bij de implementatie is een voorwaarde voor succes. Vooral nog zal alleen worden ingezet op verandering indien dat noodzakelijk (bijv bezettingsprobleem in post) is of waar vraagstukken (bijv de verkoop van een post) actueel zijn. Hiermee voorkomen we veranderen om het veranderen.

Risicogerichte en flexibele aanpak conform vlinderdasmodel

De aandacht (capaciteit en middelen) gaat zich richten op het voorkomen van incidenten, leed en schade. Dit doen we breder dan alleen Brandveilig leven. Een bredere blik levert meer preventieve winst en geeft gelegenheid voor het samenwerken met partners. Voorbeeld hiervan zijn de pilotprojecten Woningchecks in Drechterland, Schagen en Bergen waarbij nauw en succesvol wordt samengewerkt met gemeenten en het Rode Kruis. Er wordt niet alleen gekeken naar brandpreventie, maar ook naar valpreventie.

Een belangrijke doelgroep voor Veilig Leven is de jeugd van groep 7 & 8 van de basisschool. In de regio's Twente en Limburg Noord is een aantoonbaar positief effect bij deze doelgroep bereikt door ze uit te nodigen in de zogenaamde Risk Factory. In de Risk Factory beleven kinderen, en in de toekomst ook senioren, risico's op het gebied van gezondheid en veiligheid. Met realistische en interactieve scenario's, zoals brandgevaar, internetgebruik, verkeersveiligheid, groepsdruk, contact met hulpdiensten en het belang van hygiëne, ervaren ze (on)gezondheid en (on)veiligheid én leren ze hoe te handelen. Levensechte ervaringen veranderen de kijk op risico's. En dat geeft zelfvertrouwen om – als het er echt op aankomt – de juiste beslissingen te nemen. De scenario's zijn bepaald op basis van kerndoelen van het primaire onderwijs en praktijkervaringen van hulpverleningsdiensten (<https://www.riskfactorylimburgnoord.nl/>)

Naast het voortzetten van de diverse activiteiten (voorlichting basisscholen, woningchecks) willen voor de 2-daagse 2020 een haalbaarheidsstudie uitvoeren voor een Risk Factory NHN.

Bij de uitwerking van scenario 1 (zie aldaar) zal voor een bepaald gebied in onze regio de brandweezorg (zowel links als rechts) nader worden uitgewerkt. Doel hierbij is om een combinatie te maken van voorlichting, gedragsverandering, gerichte preventieve voorzieningen en uiteindelijk een repressieve inzet op maat.

Wettelijke opkomsttijd 18 minuten

De maximale opkomsttijd voor brand bedraagt 18 minuten. Momenteel hanteren we de objectgerichte opkomsttijden vanuit het Besluit Veiligheidsregio's. Het uitgangspunt van maximaal 18 minuten biedt de gelegenheid om de opkomsttijd te richten op het risico, de zogenaamde risicogerichte opkomsttijden. Hierbij ontstaat de mogelijkheid om afhankelijk van de hoogte van het risico preventieve (incl veilig leven) en repressieve maatregelen te bepalen. Binnen het programma Brandweer 360 willen we dat op een manier doen die een oplossing biedt voor onze vraagstukken van bezetting, teruglopende vrijwilligheid, regeldruk, etc. Naast variatie in opkomsttijd ontstaat dan ook variatie in functie en brandweermens cq (burger)hulpverlener. Globaal gezegd: laag risico = burgerhulpverlening en hogere opkomsttijd brandweer; hoog risico = lage opkomsttijd en veel slagkracht brandweer. Tussen laag en hoog risico zijn vele variaties mogelijk.

Samen met burgers en ondernemers aan zet

De brandweer is van oudsher door en voor burgers en ondernemers. Het zijn immers de grootste leveranciers van onze vrijwillige brandweer. Dat willen in stand houden, maar ook uitbreiden door burgers en ondernemers bewuster te maken van hun mogelijke rol en verantwoordelijkheid bij (brand)veiligheid. Niet alleen bij incidentbestrijding, maar met name bij het voorkomen van. Dit doen we nu nog in geringe mate door de activiteiten Veilig Leven en bedrijfsbezoeken. De beweging naar de voorkant geeft hier een impuls aan.

Technische en maatschappelijke innovaties gaan snel. De kennis en mogelijkheden om preventief op de risico's te interveniëren, liggen slechts in geringe mate bij de overheid/brandweer. Voorbeeld hiervan is brand in een elektrische auto. De brandweer kan deze alleen blussen door deze een week lang onder te dompelen in een container met water. Zou de oplossing niet vanuit de fabrikant moeten komen?

Regionaal en gezamenlijk aanpakken

De 52 posten van de brandweer zijn nog hetzelfde gepositioneerd als voor de regionalisering in 2015. Tot die tijd werden de brandweerposten op een voor de gemeente beste locatie gebouwd. Eén van de uitgangspunten van de regionalisering is geweest dat de huisvesting in eigendom en beheer zou blijven de gemeenten en dat financiering van eventuele nieuwe posten ook ten laste zouden komen van de betreffende gemeente. Tijdens de game BRW360 waarbij de brandweezorg vanuit gezamenlijk belang en met een gezamenlijke blik wordt ingevuld, heeft u geconstateerd dat niet alleen de brandweezorg, maar ook de huisvesting een gezamenlijke verantwoordelijkheid is en dat solitair optreden hierin niet tot de beste oplossingen leidt. Toekomstige aanpassingen in postconfiguraties zullen voortaan als gezamenlijk vraagstuk worden ingediend. Dit kan al bij de uitwerking en voorstellen vanuit scenario 1 een rol spelen. Voor alle duidelijkheid: dit geldt niet voor de bestaande brandweerposten. Daarvan blijft het eigendom en beheer bij de gemeenten.

Uitwerken scenario 1

Scenario 1 behelst het gebied dat bediend wordt door in ieder geval de posten in Langedijk, Koedijk, Heerhugowaard Centrum en Noord en Obdam. Bij deze posten spelen momenteel een aantal vraagstukken zoals het dichtgaan van post Langedijk door verkoop, de beperkte toegevoegde

waarde van post Koedijk, en de personele bezetting en operationele invulling bij de overige posten. In plaats van elk vraagstuk op zich te bekijken, behelst het uitwerken van scenario 1 dat het als geheel binnen bovenstaande kaders en uitgangspunten wordt onderzocht. Dit dient te leiden tot een concept-invulling van de brandweezorg voor dit gebied waarbij “links voor gaat” en de repressie gedifferentieerd wordt ingevuld. Deze concept-invulling, dit voorgestelde niveau van brandweezorg zal tijdens de 2-daagse 2020 aan u worden gepresenteerd en is na accordering de maat voor de uitwerking van de rest van de regio op een gelijke wijze. Het leidt uiteindelijk tot een brandweezorgplan (2020-2030), wat meer is dan een traditioneel dekkingsplan.

Kanttelingen

Geen.

Financiële consequenties

De opdracht is om het programma en eventuele structurele maatregelen budgettair neutraal uit te voeren. Incidentele kosten kunnen binnen de huidige begroting en activiteiten worden gerealiseerd.

Uitvoering of implementatie

Bestuurlijk:

Opdrachtgever is commissie Basisvoorzieningen & Fysieke Veiligheid (BFV) namens het algemeen bestuur. Bestuurlijk portefeuillehouder is GJ. Nijpels.

Ambtelijk:

De organisatie VRNHN is de opdrachtnemer (namens de directie S. v.d. Looij). Zij rapporteert aan de bestuurlijke commissie. R. Hulst is als programmamanager gedelegeerd opdrachtnemer. Hij rapporteert 2-maandelijks en verantwoordt zich aan de directie over resultaten, voortgang, capaciteit, knelpunten en verdere planning.

In het programma zijn meerdere projecten ondergebracht. Naast de vermelde projecten (uitwerking scenario 1 en haalbaarheidsstudie Risk Factory NHN is ook nog een aantal kleinere projecten opgenomen in het programma die ondersteunend zijn aan diverse activiteiten binnen het programma.

Communicatie

De communicatie richt zich op de relevante doelgroepen.

Binnen de brandweer en de veiligheidsregio is het inmiddels een bekend en levend onderwerp. De betrokkenheid van bijvoorbeeld postcommandanten is vergroot door presentaties en het spelen van de game.

Voor de verdere communicatie wordt een plan opgesteld voor medewerkers, gemeenteraden en bestuurders en afhankelijk van de fasering en project ook voor keten- en samenwerkingspartners, bevolking, recreanten, ondernemers en bezoekers. Het is van belang dat de boodschap continu wordt uitgedragen, zowel ambtelijk als bestuurlijk.